
Väestöliiton Seksuaaliterveysklinikan asiantuntija- ja lääkärilausunto oikeudenkäyntiä varten

- Lapsen seksuaalisen hyväksikäytön vaikutuksista

SISÄLTÖ:

1. Johdanto
2. Normaali murrosiän kehitys
 - 2.1. 8-12-vuotiaat
 - 2.2. 10-13-vuotiaat
 - 2.3. 11-14-vuotiaat
 - 2.4. 16-18-vuotiaat
3. Seksuaalisen kehityksen vauriot
4. Traumatisoivia tekijöitä seksuaalisessa hyväksikäytössä
 - 4.1. Hyvin nuorten (8-12v) mukanaolo seksuaalisiin tekoihin houkuttelussa
 - 4.2. Nuorten seksuaalisen hämmennysvaiheen hyväksikäyttö
 - 4.3. Seksuaalinen rajattomuus
 - 4.4. Hyväksikäyttö, seksuaaliset loukkaukset ja rajattomuus naamioidaan lasten hellittelyyn ja huolenpitoon liittyvien sanojen tai mallien alle
 - 4.5. Lasten annetaan ymmärtää, että he halusivat tapahtumia tai ovat vastuussa tapahtumista
 - 4.6. Hyväksikäyttöä kuvataan rakkaussuhteena
 - 4.7. Seksuaalisuus on irrotettu tunteista väkivallan kohteeksi, vaihdon välineeksi, kaupankäynnin kohteeksi ja/tai irrationaalisten sääntöjen alle
 - 4.8. Lasten joutuminen väkivallan ilmapiiriin
 - 4.9. Lapsen/nuoren juottaminen humalaan tai huumaaminen hyväksikäyttötarkoituksessa
 - 4.10. Lasten/nuorten metsästäminen netissä, kontaktipalstoilla ja nuortenlehdissä
5. Seksuaalisen hyväksikäytön vaikutukset
 - 5.1. Vaikutus lapseen/nuoreen tilanteessa ja heti sen jälkeen
 - 5.2. Seksuaalisen hyväksikäytön lähiajan vaikutukset
 - 5.3. Seksuaalisen hyväksikäytön mahdolliset pitkäaikaisvaikutukset
 - 5.4. Fyysiset vaikutukset
6. Yhteenveto ja johtopäätökset

LÄHTEET

1. Johdanto

Tässä lausunnossa on tarkoitus tuoda esiin niitä ongelmia ja oireita, joita aiheutuu murrosiän kynnyksellä tai jo murrosiässä olevalle lapselle/nuorelle, jos hän joutuu seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi.

Teon kohdistuessa henkilöön/henkilöihin, joilla murrosiän kehitys on kesken ja voimakkaasti meneillään, seksuaalinen hyväksikäyttö vaikuttaa normaalia kehitystä häiritsevästi. Tämän vuoksi lausunnon alussa kuvataan normaaleja murrosiän kehitystä. Uhrin kokemuksia tulee tarkastella suhteessa hänen kehitysvaiheeseensa sekä tekojen todennäköisiä vaikutuksia tämän ikäisiin lapsiin/nuoriin (1). Yhteenveto ja johtopäätökset ovat lausunnon lopussa, mutta myös osittain lausunnon lomassa. Joitakin lastensuojeluun liittyviä suosituksiamme on kehystettyinä tekstiosioina.

2. Normaalit murrosiän kehitys

2.1. 8-12-vuotiaat

Esimurrosikäiset lapset ovat vielä täysin aikuisen johdateltavissa ja ympäröidävissä, myös vieraan aikuisen. Heillä on lapsenomainen usko maailman hyvyyteen. Tämän ikäisen voi yleensä helposti saada taivuteltua tekemään asioita, joiden vaarallisuudesta tai seksuaalisesta tai rikollisesta luonteesta lapsella ei vielä ole käsitystä. Halu miellyttää ja turvan tarve ovat paljon suuremmat kuin oman järjen ääni, eikä tarvetta irrottautua aikuisten alaisuudesta vielä juuri ole. Aikuiset ovat heille enimmäkseen ihailtuja ja arvostettuja, usein myös kaukorakkauksien kohteita.

2.2. 10-13-vuotiaat

Murrosiän muutosten alkaessa herää usein ensimmäinen itsenäistymisuhma, jolloin lapset kyseenalaistavat tuttujen ja turvallisten aikuisten arvoja ja uskovat helpommin ihailemaansa ikätoveria tai vanhempia nuoria, mutta ovat edelleen lapsellisia ja naiiveja. Heitä voi saada houkuteltua apureiksi esim. rikoksiin. Kaveriporukan vaikutus alkaa korostua. Venla Salmen kasvatustieteen alaan kuuluvassa väitöskirjassa "Varhaisnuorten normirikkomukset - ongelma vai osa nuoruutta?" (2004) todettiin että 12-13-vuotiaiden rikoskäyttäytyminen on vahvasti ryhmätoimintaa, jossa halutaan olla kavereiden kaltaisia. Näin ollen tämän ikäiset haluavat voimakkaasti päästä mukaan ikätoveriryhmään ja lähtevät usein mukaan tekoihin ja tilanteisiin, joihin muut samanikäiset menevät, vaikka kyseessä olisi kielletty teko. Erityisen riskin muodostaa tässä iässä heräävä kiinnostus chatiin ja nettiin. Internetistä "ymmärtäjiä" ja hyväksikäyttöön painostavaa seuraa tarjoutuu yksinäisille ja epävarmoille lapsille.

2.3. 11-14-vuotiaat

Varhaisnuoruudessa 11-14-vuotiailla tapahtuu hormonitoiminnan nopea voimistuminen, mikä käynnistää kiihkeimmän puberteettikehityksen. Tyttöillä kuukautiset alkavat keskimäärin 13-vuotiaana (10-16v). Pituuskasvu, rintojen ja sukupuolielinten kehitys tapahtuu tyttöillä paljolti jo tätä ennen. Pojilla siemensyöksyt alkavat keskimäärin 14-vuotiaana (10-16v). Samaan aikaan pojilla on pituuskasvupyrahdyks, äänenmurros ja peniksen kasvuvaihe. Fyysiset muutokset tapahtuvat tässä vaiheessa nopeasti ja vievät energiaa psykososiaaliselta kehitykseltä, jolloin nähdään tyypillinen ns. **murrosiän psyykinen taantuma**. Silloin käytöstä leimaa hämmennys, impulsiivisuus ja itsekontrollin heikkous.

11-14-vuotiailla **lisääntyvä hormonitoiminta** käynnistää voimakkaita tunnevaihteluja ja seksuaalisia impulsseja, jotka altistavat nuoria tunneheilahteluille ja seksuaalisille kiihottumisille. Aivojen keskiosat eli tunteita työstävät ns. limbiset alueet kasvavat nopeasti. Lapset voivat tehdä silloin harkitsemattomia ja vaarallisia tekoja ihan normaalikehitykseenkin liittyen, esim. yllytettyinä, tunnekuohussa tai päänäpistä. Vasta tämän kehitysvaiheen jälkeen seuraa vuorollaan aivojen korkeimpien keskusten kehitys kuorikerroksissa 16-19-vuoden iässä. Tällöin erityisesti prefrontaalinen alue mahdollistaa aikuisten aivojen itsehallinnan ja tilannetajun. Sen myötä mahdollistuvat ja voimistuvat mm. syy-seuraussuhteiden päättelykyky, tunteiden hallintakyky, sosiaalinen havaintokyky, itseymmärrys, virittäytynyt kommunikaatio, empatia ja moraalitietoisuus (2). Tämän vuoksi täysi-ikäisyyden raja on 18-vuotta, eikä alaikäisille pidä antaa liikaa vastuuta elämästään. Näistä syistä myös alaikäisten tulee olla itseään vanhempien (ja siis kypsempien) erityisessä suojelussa, kaikissa tilanteissa.

Tässä **voimakkaassa hämmennysvaiheessa** pitkäjänteisyys ja järjestelmällisyys ovat joskus vaikeita ja vastuun ottaminen ja harkittujen päätösten tekeminen on vaikeaa. Varhaisnuori siis voi olla ärtyneenä, tehdä pikaisia, mutta jälkeensä ajatellen täysin ”älyttömiä” ratkaisuja näyttääkseen ja todistaakseen itselleen tai kavereilleen omaa ”itsenäisyyttään”. Toisaalta, suuri kiinnostus kohdistuu omaan, jo osittain naiselliseksi/miehiseksi muuttuneeseen kehoon. Oman kehon kaikki kohdat ja toiminnat kiinnostavat, itsetyydytys on monilla aktiivista ja sillä tutustutaan oman kehon tuntemuksiin, seksuaalisiin mielikuviin, puretaan viettipainetta ja etsitään myös lohtua ja turvaa muuttuvasta ja uudesta kehosta. Omalle keholle etsitään myös hyväksyntää ja sitä vertaillaan idoleihin ja ikätovereihin. Tyttöillä voi alkaa keimailun, meikkaamisen ja naiseutta korostavan pukeutumiskokeilujen aika.

Muuttuvan kehon ja seksuaalisuuden hyväksyminen, positiivisten tunteiden liittyminen niihin ja niistä nauttiminen tarvitsee aikuisilta positiivisen kehonkuvan tukemista, tietoa normaalista seksuaalisesta kehityksestä, sen hitaudesta ja portaitaisuudesta sekä tietoa itsemääräämisoikeudesta. Tukeminen on vaikeaa koska lapsi on usein torjuva ja oppositiossa omiin vanhempiin. Nuoren intimitteettiä on kunnioitettava. Nuoret opettelevat tutustumaan omaan seksuaaliseen nautintoonsa lähes aina ensin yksin, ennen sosioemotionaalista kypsymistä seurustelun kaltaiseen ihmissuhteeseen, ja siihen liittyvään jaettuun seksuaalisuuteen.

Varhaismurrosikää kutsutaan myös seksuaalisuuden ja minäkuvan herkistymisvaiheeksi. **Herkistymisvaiheessa** herää uudenlainen tietoisuus, kiinnostus ja huoli oman kehon yksilöllisyydestä ja eroista muihin. Kaveripiirissä saatetaan kerskailla kuvitelluilla kokemuksilla. Nuoret olettavat yleensä, että muut ovat keskimäärin heitä kokeneempia. Tämä saattaa altistaa omien seksuaalisten kokemusten kiirehtimiseen.

Itsenäistymistarve johtaa usein kasvattajien ja kodin arvojen kritisointiin sekä puheissa että teoissa. Harkintakyky tekojen seurauksista on niukka. Tupakka-, alkoholi- ja huumeekokeilut lisääntyvät rajusti, samoin lisääntyvät näpistely ja muut asosiaaliset kokeilut (STAKES:in vuosittaiset kouluterveyskyselyt). Tämä aika elämässä on erityisen haavoittuvaa ja riskialtista monessa mielessä ja saattaa johtaa syrjäytymiseen (1b) ja lapset/nuoret ovat erityissuojelun tarpeessa.

Seksuaalisuuden tietolähteet ovat tärkeitä, koska asia kiinnostaa ja sitä työstetään voimakkaasti, mutta tietoa ei enää yleensä kovin hyvin pystytä vastaanottamaan omilta vanhemmilta. Sen sijaan kaverit, internet, koulu, porno, kirjat, lehtien lääkäripalstat jne. toimivat tärkeinä tietolähteinä. Tietoa voi kuitenkin vastaanottaa edelleen muilta tutuilta ja luotetuilta aikuisilta: koulun

seksuaalikasvatustunneilla opettajalta, terveydenhoitajalta, hyvän kaverin vanhemmilta, kummeilta tms. Etäisyyden tarve omiin vanhempiin yhdistettynä lisääntyvään uteliaisuuteen altistaa myös seksuaaliselle hyväksikäytölle, koska aikuisen tarjoamaa tietoa ja mallia seksuaalisuuden toteuttamisesta kaivataan. Nuori etsii aktiivisesti vastauksia kysymyksiin mitä seksissä kuuluu tehdä, mitä on tapana tehdä, mikä on sopivaa tehdä, mitä muut tekevät, mitä laki sanoo ja millainen käyttäytyminen on erityisen ihailtua. Näin syntyvät asenteet ja toimintastrategiat tuleviin seksikokemuksiin.

Rakastumiset kohdistuvat usein itseä vanhempiin idoleihin tai kaukorakkauksiin, joiden kanssa ei todellisuudessa edes haluta seurustella, vain haaveilla. Rakastumisen kohteena ovat musiikki-, urheilu- ja elokuvatähdet, mutta myös lähipiirin aikuiset: opettajat, bussinkuljettajat, harrasteohjaajat jne. Seksuaaliset impulssit vahvistuvat varhaismurrosiässä voimakkaasti, mikä johtaa itsetyydytykseen. Seksuaaliset viettipaineet ovat vielä erillään rakastumisen ja ihastumisen tunteista. 14-16-vuoden iässä rakastumisen kohteiksi tulevat yleensä lähipiirin ikätoverit ja toive seurustelusta alkaa vahvistua. Rohkaistuminen seurusteluun tapahtuu kuitenkin hyvin hitaasti, monenlaisten lähestymisyritysten ja tapailujen kautta.

2.4. 16-18-vuotiaat

Rakastumiset siirtyvät ikätoveritasolle ja nuori alkaa tavoitella oikeaa seurustelua. Yleensä seurustelu tyttöillä alkaa 14-17-vuotiaana. Seksikokeiluja ehkäisee pitkään epävarmuus, ujous ja tunne siitä ettei ole vielä valmis. 50% tytöistä on kokenut yhdynnän 17-vuotiaana, jolloin on jo kypsyyttä yhdistää seksuaalisuuden ja rakastumisen tunteet toisiinsa.

Myöhäismurrosiässä, noin 16-18-vuoden iässä itsetunto ja minäkuva kypsyvät. Samaan aikaan rohkeuden ja tietojen kasvaessa suhtautuminen seksuaalisuuteen muuttuu varmemmaksi ja asenteet uskaltavammiksi. Myös oma seksuaalinen identiteetti selkiytyy, ja psyykinen taantuma väistyy. Tämä myöhäisnuoruus/ varhaisaikuisuus merkitsee rohkeampaa, kokemuksia etsivää suhtautumista seksuaalisuuteen, mikä vasta johtaa seksikokemusten hankkimiseen, yleensä voimakkaan ihastumisen tai rakastumisen tunteen siivittämänä.

3. Seksuaalisen kehityksen vauriot

Seksuaalinen hyväksikäyttö

Jos lapsi/nuori on osallisena seksuaalisessa tapahtumassa, jossa hänen toimintansa motiivina on se, että hän saa palkaksi rahaa, alkoholia, huumeita, yösijan, arvostusta ja/tai aikuisen aikaa tai häntä on suostuteltu, pakotettu tai painostettu, kyse ei ole omasta tahdosta tapahtuvasta toiminnasta vaan seksuaalisesta hyväksikäytöstä tai väkivallasta. Sen haitallisuuden arvioimiseksi on otettava huomioon 1) teko/teot, 2) lapsen tilanne sekä 3) lapsen oireet.

Seksuaalisen kehitysvaiheen aikana tapahtuneilla painostus-, väkivalta- ja hyväksikäyttökokemuksilla on usein erittäin haitallisia seurauksia koko tulevalle kehitykselle ja elämälle. Seuraukset tulevat esiin vaihtelevasti ja etenkin lapsilla/nuorilla osittain välittömästi, mutta usein vasta myöhemmin, kuukausien, vuosien tai vuosikymmenien kuluttua erilaisten myöhempien elämänvaiheiden ja kokemusten esiin nostattamina oireina, työ- ja toimintakyvyn laskuina, ihmissuhdeongelmina, itsetuntovaurioina, seksuaalisina toimintahäiriöinä, mielialamuutoksina, psykiatrista hoitoa vaativina sairaustiloina, syrjäytymisenä tai rikollisena

käytöksenä. Lapsuuden traumaperäinen stressihäiriö on hyvin tunnettu oireyhtymä (3). Hyväksikäytön vaikutuksista on tietoa jäljempänä.

4. Traumatisoivia tekijöitä seksuaalisessa hyväksikäytössä

4.1. Hyvin nuorten (8-12v) mukanaolo seksuaalisiin tekoihin houkuttelussa

Joskus nuoret kertovat useista hyväksikäyttökokemuksista elämänsä ajalta. Kun rajoja ei tunnista, eri hyväksikäyttäjien on helpompi ylittää ne yhä uudelleen. Hyväksikäyttäjä ei aina myöskään ole aikuinen. Neljäsosa hyväksikäyttäjistä on aloittanut tekonsa jo murrosiässä.

Lapset ovat joskus joko kotonaan, jonkun tuttavan kotona tai pedofiilien kodeissa nähneet ja kokeneet monenlaista seksiin liittyvää. Saattaa olla että heille näytetään pornofilmejä ja -lehtiä, itsetyydytystä, seksileluja. Voi olla että puheet kiertyvät koko ajan seksisanastoon ja tarinoihin. Voi olla että lapsia pyritään suutelemaan, koskettelemaan tai ahdistelemaan ohimennen, kumartuessa, lähellä istuessa, saunassa jne. Usein hyväksikäyttäjä tekee tarkan suunnitelman, miten pääsee kahdenkeskeiseen tilanteeseen valitsemansa uhrin kanssa ja leikin tms. varjolla johdattaa tilanteen seksuaaliseen kosketteluun.

Jos kyseessä on lapsille tupakkaa, huumeita tai alkoholia tarjoava tai kaupitteleva aikuinen, usein monenlainen rikollisuus, väkivalta tai asosiaalisuus liittyvät tiiviisti kuvaan. Tällöin saattaa olla suuri joukko eri-ikäisiä lapsia ja nuoria, jotka vaeltelevat hyväksikäyttäjän asunnolla vapaasti nähdessä kaikenlaista lasta traumatisoivaa ja joutuen itse myös kosketteluun ja ehdotteluun kohteeksi.

Mitä pitempään lapset seuraavat asosiaalisen aikuisen antamaa mallia, sitä suurempi vaikutus sillä on lapsiin. Toiset lapset ovat erityisen haavoittuvia ja herkkiä näille kokemuksille. Tällaisia ovat esimerkiksi tunne-elämältään hauraat tai aiemmin seksuaalista rajattomuutta ja loukkauksia kokeneet. Tässä iässä on nimenomaan sosiaalisten normien oppimisen herkätkätket, aletaan arvioida yhteiskunnan asenteita ja arvoja ja yhteiskuntaa vastaan asettuvat mallit alkavat kiinnostaa. Aikuisten vastuulla on suojata lapsia näkemästä tai kokemasta ikätasolle vahingollisia asioita, opettaa yhteiskunnan arvoja ja normeja sekä turvata lapsia. Terveyskasvatus, oikeuskasvatus ja sosioemotionaalisten taitojen kasvatus ovat kaikkien lasten kanssa toimivien aikuisten vastuulla.

Lapsilta puuttuu järkeä ja harkintakykyä suojata itse itseään, omaa terveyttään, turvallisuuttaan tai tervettä kehitystään, eikä se ole lapsen vastuulla. Tässä iässä lapset ovat vielä täysin riippuvaisia aikuisten tarjoamasta turvasta ja suojasta. Myös ihailun, ja pedofiiliseen ilmapiiriin jo tottuneen kaveriryhmän läsnäolo vaikuttaa niin, että sen perusteella voi tapahtua outojen tilanteiden hyväksyminen, vaikka oma järki ja tunne hälyttäisivätkin. Ikätovereiden läsnäolo vaikuttaa lapsiin voimakkaasti niin, että he helpommin luottavat tilanteen hyväksyttävyyteen.

Tässä iässä joutuminen seksuaalisten tekojen kohteeksi tai näkijäksi on omiaan vaarantamaan näiden lasten terveen psykososiaalisen-, tunne-elämän sekä seksuaalisen kehityksen pysyvästi. Se sekoittaa täysin lasten aiemman, terveen ja muualta saadun mutta vielä todennäköisesti niukan tiedon normaalista seksuaalisuudesta.

Lasten luontainen asenne tässä iässä seksiin on vielä torjuvaa. Mahdollinen aiemmin muualla saatu itsesuojelukasvatus, seksuaaliterveysneuvonta ja seksuaalikasvatus jäävät varjoon ja menettävät merkitystään mahdollisen toistuvan tai jatkuvan toisenlaisen informaation, mallin ja

opetuksen vaikutuksesta. Näin tapahtuu, jos siis lapsi jatkuvasti vierailee asosiaalisen / pedofiilisen aikuisen luona. Tässä iässä omat seksuaaliset impulssit ja itsetyydytys eivät vielä ole yleisiä eli lapsi ei vielä ole tutustunut seksuaaliseen kiihottumiseen ja nautintoon. Missään nimessä hän ei vielä osaa yhdistää rakkauden ja hellyyden tunteita seksuaalisuuteen. Jos hän silti joutuu näitä asioita näkemään/kokemaan ja yrittää niitä ymmärtää, lapselle voi tulla oletus että seksi liittyy negatiivisiin tunteisiin, inhoon ja pelkoon. Tämä ajattelu todennäköisesti pysähdyttää seksuaalisten haaveiden kehittymisen, jonka kuuluisi liittyä tässä iässä haaveiluun etäisistä ihailuista kaukorakkauksista eikä olla esim. pornovideoiden katselua. Tämä ikätasoon kuulumaton kokemus ja ajattelu pysäyttävät prosessin, jolla positiiviset rakastumisen tunteet voisivat yhdistyä fyysisiin seksuaaliseen kiihottumisen tunteisiin. Lapsi luokittelee sen jälkeen aikuisten hellyyden hyväksikäyttäväksi, ja pysäyttää oman seksuaalisuuden kehityksensä sekä mielikuvatasolla että toiminnan tasolla. Hän ei ehkä halua koskaan itse oikeasti kiihottua tai nauttia. Silti myöhemmin elämässä sukupuolisuhteita voi olla paljonkin.

Pornovideoista, seksuaalisista ahdistelusta ja/tai seksiapuvälineistä lapsi saa hyvin ahdistavan ja raa'an kuvan seksuaalisesta kanssakäymisestä, eikä voi sellaista ikätasoisesti ymmärtää. Hänen ei missään nimessä kuuluisi sellaista nähdä tai kokea. Jatkuvana altistuksena siitä todennäköisesti muodostuu oletus normaalista seksuaalisuudesta. Se johtaa seuraaviin väärinkäsityksiin:

- 1) Seksi on ja kuuluu olla inhottavaa, epämiellyttävää ja raakaa.
- 2) Seksi on sopiva vaihdon tai kaupankäynnin väline: sen avulla voi ansaita tupakkaa, alkoholia, rahaa ja aikuisen kiinnostusta. Tämä ajatus voi johtaa hyvin vaarallisiin hyväksikäyttöihin tai väkivaltaisiin seurustelu- ja avioliittosuhteisiin, jopa prostituutioon.
- 3) Omat rajat häviävät. Itseä ei ole tarpeen arvostaa, eikä koskemattomuutta kunnioittaa. Itseä saa kosketella kuka tahansa ja miten vaan. Tällainen arvomaailma altistaa lasta jatkossa vahvasti seksuaalisille hyväksikäyttöille.
- 4) Myös toisten rajat häviävät. Tulee käsitys, että muitakin saa kouria miten ja milloin huvittaa. Nämä koskettelut voivat muuttua normaaleiksi lapsen/nuoren mielessä, huolimatta siitä, että asia tuntuu pahalta. Kyllähän pornossakin näkee kärsiviä kasvoja ja kuitenkin siellä vain tehdään seksiasioita. Ketä tahansa, joka ei osaa suojautua, saa häiritä ja hyväksikäyttää.
- 5) Joillain seksuaalista hyväksikäyttöä kokeneilla oma seksuaalisuus kiinnittyy tähän ikävaiheeseen siten, että aikuisuudessa voi kokea seksuaalista kiihottumista vain tämänikäisistä kohteista: itsensä paljastelusta, lasten hyväksikäytöstä tai pedofiilisen pornon tai fantasioiden avulla. Näin pedofiiliset taipumukset siirtyvät sukupolvesta toiseen.
- 6) Seksiin/yhdyntään eivät kuulu positiiviset tunteet.

Edellä mainituista seikoista voi seurata pitkäkestoista psyykkistä tuskaa ja ahdistusta, itsesyytöksiä, itsetuhoista käyttäytymistä ja masennusta sekä myöhemmin elämässä työkyvyttömyyttä, itsetuntovaurioita ja kyvyttömyyttä läheisiin tyydyttäviin ihmissuhteisiin.

Lasten suojaaminen seksuaaliselta hyväksikäytöltä tapahtuu rajoista, sopivuussäännöistä ja yksityisyydestä kertomalla sekä kehon eri osista puhumalla: kaikilla niillä on nimet ja ne ovat arvokkaita osia ihmisessä.

4.2. Nuorten seksuaalisen hämmennysvaiheen hyväksikäyttö

Kokemuksen mukaan seksuaaliselle hyväksikäytölle riskialtein ikä on voimakkaan hämmennyksen ja tunnekokemusten vaihe, tytöillä 12-14v ja pojilla 13-15v. Silloin monet luottavat todella naivisti isompien tai aikuisten puheisiin ja ovat houkuteltavissa tilanteisiin, joissa raiskaukset ja hyväksikäyttö onnistuu. Tämän ikäinen on erityisen hämmentynyt seksuaalisuuteen ja sopivuuteen liittyvien asioiden suhteen ja ne kiinnostavat voimakkaasti, mutta ei vielä tiedä niistä riittävästi, eikä kykene arvioimaan, mikä on normaalia tai sopivaa eikä useinkaan vastustamaan aikuisen painostusta ja ympäripuhumista.

Lasten pariin hakeutuu pedofiilejä, joten lapsella tulisi olla selkeä tieto kenelle ja mieluummin keille kaikille voi kertoa, jos tilanne tuntuu kummalliselta. Lapsille tulee kertoa mikä on kavereille, huoltajille ja muille aikuisille sallittua puhetta ja koskettamista ja mitä ei tarvitse sietää. Lapsia hyväksikäyttävät aikuiset ovat usein taitavia manipuloimaan lapsia, mutta lapsilla ei ole mitään mallia tai tietoa kohdata hyväksikäyttöön manipuloivaa aikuista.

Nuorilla ylilyönnit, hämmennys ja epävarmuus omasta kehostaan ja seksuaalisuudesta liittyvät kehitykseen. Tämä vaihe muodostaa heikon kohdan kehityksessä. Erityisen vaarallisia ovat **kahdenkeskeiset tilanteet** manipulatiivisen, väkivaltaisen aikuisen kanssa. Suuri ikäero, todennäköinen kokoero, lapsen/nuoren turvattomuus tietämättömämpänä ja toisen asunnossa tai työpaikalla tms. ollessa ja vailla tukea voi johtaa raakaan hyväksikäyttöön. Lapset/nuoret eivät useinkaan osaa vastustella, vaikka he kokevat kosketuksen nöyryyttävänä ja inhottavana, sopimattomana. He kuvittelevat että siihen tottuu tai oppii nauttimaan koska täytyyhän aikuisen tietää mistä puhuu. Lapsi/nuori usein vasta jälkeenpäin, saatuaan etäisyyttä ja lisää ymmärrystä ja tietoa, toteaa että kokemus oli vastenmielinen, loukkaava, ”elämäni suurin virhe” jne. Tällöin vallan saavat usein syyllisyyden kokemukset omasta hyväuskoisuudesta. Tässä iässä valtava häpeä omasta erehdyksestä tai hyväuskoisuudesta estää tekemästä rikosilmoitusta tai edes kertomasta tutuille aikuisille. Näitä hyväksikäytettyjä lapsia tapaamme työssämme kuukausittain.

Hyväksikäyttämään pyrkivien toimet ovat usein seksuaalista rajattomuutta markkinoivia. Lapsi/nuori on hyvin herkässä kehitysvaiheessa, jolloin juuri haetaan ymmärrystä normaalin seksuaalisuuden, läheisyyden, itsemääräämisoikeuden ym. käsitteille. Mitään todellista vertailupohjaa ei ole. Hyväksikäyttäjät muokkaavat systemaattisesti näitä asenteita sairaaseen ja vääristyneeseen suuntaan. Lapset ja nuoret houkutellessaan seurustelulupausten, tupakan, alkoholin, internetin, pornovideoiden tai työn avulla hyväksikäyttäjän seuraan. Tämän jälkeen eri hyväksikäyttäjillä on erilaisia tapoja pakottaa tai alistaa lapsi/nuori tahtoonsa: suora väkivalta ja pelottelu, huumaaminen alkoholilla, lääkkeillä tai huumeilla tai totuttelu hyväksikäytön ilmapiiriin. Viimeksi mainitussa rajan ylityksiä toistetaan jatkuvasti: pyyntöjä saada suudella tai koskea, pakaroiden ja reisien puristelu, haarojen väliin tarttuminen, sukupuolielinten kouriminen, pyynnöt saada tehdä outoja, ”hassuja”, kummallisia asioita ovat tavallisia. Nuoret usein sanovat että ”ensin se tuntui aika oudolta, sitten siihen tavallaan tottui”. Näin lapsia totutetaan yhä pidemmälle menevään hyväksikäyttöön, systemaattisesti ja suunnitelmallisesti. Toiminta on usein määrätietoista lasten kietomista seksuaalisen hyväksikäytön uhreiksi askel askeleelta totuttamalla ja normalisoimalla aikuisen ja lapsen välinen seksuaalinen toiminta, irrottamalla seksuaaliset pyynnöt ja teot täysin tunneyhteyksistä ja sammuttamalla luontainen torjunta lapsissa.

Yksittäisenä kokemuksena moni seksuaalinen teko voi kuulostaa pieneltä, mutta koska se on tapahtunut keskellä lapsen kehitystä, se väistämättä lyö merkin koko tulevaan kehitykseen. Myös useat muut lapsesta ja hänen elämäntilanteestaan riippuvat tekijät vaikuttavat kokemuksen

traumaattisuuteen. Itsetunnon ja kehon koskemattomuuden loukkaukset kertyvät muistiin ja taakaksi lapsen kehitykselle.

On täysin vastuutonta, hyvin vahingollista ja erittäin nöyryyttävää, jos aikuinen käyttää hyväkseen lapsen/nuoren hyväuskoisuutta ja kiltteyttä, tiedon, ymmärryksen ja itsekontrollin puutetta ja/tai turvattomuutta ja houkuttelee syrjäyttämään oman vastenmielisyyden tunteensa ylittämällä luontaisen intymiteetti- ja sukupolvirajan. Alkoholin juottaminen on yksi tavallisimmista keinoista murtaa varhaisnuoren harkinta, mutta myös painostus ja aikuisuuden vallan käyttö riittävät usein ilman alkoholiakin. Lapsi/nuori tajuaa erehdyksensä suuruuden mahdollisesti jälkeensä. Lapselle/nuorelle itselleen jää usein paljon syllisyyden ja häpeän tunteita, kokemus siitä, että on petetty, liattu, pilalla, nöyryytetty, loukattu ja loppuiäksi leimattu erilaiseksi. Erityisen nöyryyttävää on kokemus, että oli liian pieni ja tyhmä tajuamaan tilanteen poikkeavuutta ja vaarallisuutta – että tuli hyväuskoisuudessaan petetyksi, antoi uskotella itselleen, että oli mukana jutussa eikä vastustellut. Kun tämän jossakin vaiheessa tajuaa, voi seurata vakava psyykinen romahdus. Tästä voi myös seurata pitkäkestoista psyykkistä tuskaa ja ahdistusta, itsesyytöksiä, itsetuhoista käyttäytymistä ja masennusta. Se myös loukkaa vakavasti nuoren kykyä luottaa jatkossa aikuisiin. Aikuisen olisi pitänyt noissa tilanteissa kantaa vastuu, eikä nuoren.

Aikuisten tulee selkeästi ohjata nuorta hänen hämmennyksessään ja rajattomuudessaan, todeta johdonmukaisesti sanallisesti ja käytöksellään seksuaalisen käytöksen normit ja rajat. Kaikki asennekasvatus on tässä iässä tärkeää. Ikätovereiden kanssa ajan viettäminen on yleensä turvallisempaa kuin tuntemattoman aikuisen kanssa. Kaveripiiri kannattaa pitää tutuna ja pyytää esim. niiden kännykkänumerot, joiden kanssa oma nuori viettää aikaansa. Nuoria tulisi tukea kuuntelemaan omia valmiuksiaan ja omia todellisia toiveitaan. Tavoitteena on, että he eivät hankkisi liian aikaisia kokemuksia esimerkiksi kaveriryhmän paineesta tai uskomusten perusteella. Nuorille tulee kertoa, että hämmennys ja epävarmuus, monenlaiset uskomukset ja erehdykset kuuluvat tähän ikään. Kaikki ovat ensin keskeneräisiä ja kypsyminen on hidasta. Lapsia hyväksikäyttävä ihminen pyrkii päinvastoin uskottelemaan, että lapsi/nuori on valmis ja haluaa tätä, hyödyntäen herkän vaiheen epävarmuutta ja rajattomuutta.

4.3. Seksuaalinen rajattomuus

Seksuaalinen rajattomuus on esillä mediassa jatkuvasti ja sitä tietoisesti markkinoidaan lapsille tehokkaasti vaikuttavilla tavoilla. Lapset ja nuoret kiedotaan usein järjestelmällisesti seksuaalisen hyväksikäytön ilmapiiriin, ja heidän oma luontainen vastustuksensa pyritään murtamaan.

Lapsuudessa/nuoruudessa hahmotetaan sellaisia suuria linjoja, kuten: mitä roolia läheisyys, ihmissuhteet, hellyys, rakkaus ja luottamus näyttelevät elämässä. Oppiminen tapahtuu etupäässä aikuisten malleista. Varhaisnuoruudessa (11-14v) syntyvän viettipaineen vaikutuksesta työstetään voimakkaasti ja vahvistetaan käsityksiä siitä, kuinka turvallista on läheisyys, miten suuri itsemääräämisoikeus ihmisillä on oman kehonsa, sen koskettamisen suhteen ja mikä on sopivaa ja mikä sopimatonta. Onko miehen tai naisen arvo suurempi? Onko aikuisen vai lapsen arvo suurempi? Kenelle ja millä tavalla on sopivaa lämmön ja hellyyden näyttäminen ja kuka käyttää valtaa ja miten ja liittyykö hellyyteen, kosketukseen tai läheisyyteen vallankäyttöä, hyväksikäyttöä tai lahjontaa. Seksuaalisuuteen ja sukupuoleen liittyvät arvot ja asenteet ja sopivuussäännöt opitaan malleista. Tämä sosialisatio, asenteiden muokkautuminen ja yhteiskunnan normien oppiminen tapahtuu voimakkaasti juuri tässä iässä, jolloin seksuaalisuuteen herää uudenlainen henkilökohtainen kiinnostus. Silloin myös testataan rajojen ja normien ylityksiä. Tähän ikään liittyy voimakkaasti oman kehon tutkiminen ja peilaaminen, roolikokeilut vaatteilla, keimailu, ihailun kaipuu ja kehojen vertailu ikätovereihin. Muuttunut keho kaipaa hyväksyntää.

Usein hyväksikäyttäjien teot ovat jatkuneet niin pitkälle tai niin kauan kunnes lapsi itse on osannut tai rojhennut kieltäytyä. Erilaiset merkit, teot, tilat, sanat ja ilmeet jäävät monille lapsille latautuneiksi, merkityksellisiksi ja ahdistaviksi muistikuviksi, jotka muissa yhteyksissä toistuessaan tuovat tilanteen välähdyksen omaisesti mieleen ja samalla tunteen ahdisteleavasta, hyväksikäyttävästä ja pelottavasta aikuisesta. Tällaiset ahdistavat psyykkiset takautumat, välähdysmäiset tilanteiden mieleen palautumiset, voivat johtaa monenlaisiin vaikeuksiin, esim. oppimis- ja keskittymisongelmiin koulussa/työssä, siihen, että alkaa vältellä tietyntylaisia tilanteita ja henkilöitä, jopa ahdistuskierteeseen, itsetuhoisuuteen jne.

Lapset/nuoret eivät yllättävässä ja uudessa tilanteessa osaa tunnistaa aikuisen toimintaa poikkeavaksi, vaan uskovat lapsellisesti, että se on vaaratonta vaikkakin outoa. Heidän mallinsa normaalista ihmissuhteesta, hyvää tarkoittavasta hellyydestä aikuisten ja lasten välillä muuttuu vakavasti, sisältäen seksuaalisia vaatimuksia ja väkivaltaa. Lasten/nuorten mielikuva ihmiskehon koskemattomuudesta ja kunnioituksesta hämärtyy. Heidän ymmärryksensä seksuaalisuuteen liittyvistä sukupolvien välisestä rajasta hämärtyy. Tämä on erittäin haitallista lapsen/nuoren psykoseksuaaliselle ja sosiaaliselle kehitykselle. Yksikin teko saattaa johtaa vuosien tai vuosikymmenien oireiluun.

4.4. Hyväksikäyttö, seksuaaliset loukkaukset ja rajattomuus naamioidaan lasten hellittelyyn ja huolenpitoon liittyvien sanojen tai mallien alle

Hellyyttä ja aikuisen aikaa janoavat lapset ovat suurimmassa riskissä. Kun tällainen lapsi sitten löytää itselleen aikuiskaverin, hän on hyvin onnellinen ja takertuva. Aikuinen, jolla on aikaa ja joka on aidosti kiinnostunut lapsista, tuntuu toki kaikista lapsista ja nuorista hyvältä. Heillä vain ei ole kykyä arvioida aikuisen luotettavuutta ja motiiveja ystävällisyydelleen. Hyväksikäyttäjät usein tarjoaa aikaa, huomiota, ihailua, suojaa, ruokaa, tupakkaa tai alkoholia; joskus myös maksullista työtä. Alussa hyväksikäyttäjät saattaa tehdä normaaliksi hellyydeksi katsottavia taputuksia. Tästä lapset saavat kaipaamansa kokemuksen siitä, että heistä välitetään todella tai he ovat hyödyksi, tärkeitä ja tarpeellisia jollekulle.

Lapsia ja nuoria kiinnostavat fantasiakertomukset ja seikkailutarinat. Hyväksikäytössä käytetty tila voi olla tehty tai markkinoitu kiehtovana, yhteiskunnasta irti olevana ja täysin omilla säännöillä toimivana ”fantasia”maailmana. Tällöin tekijän on helpompi uskotella sitä, että hänen omat sääntönsä ovat siellä todellisia ja voimassa. Hyväksikäyttäjät kuvaa ehkä olevansa rohkea ja erilainen, koska hän kapinoo yhteiskunnan sääntöjä vastaan. Tällainen puhe saattaa herättää ihailua lapsissa/nuorissa ja tuntua rohkeuden merkiltä. Se johtaa myös siihen että vastustusta ei uskalleta esittää. Hyväksikäyttäjät saattaa myös käyttää lapsuuteen liittyviä sanoja kuvatessaan kotiaan, autoaan, huoneitaan ja itseään, esim. vaari, pappa, mummola, kotikontu. Hän saattaa todeta: ”Minun poikani! Pikku tyttöni! Mehän olemme melkein sukulaisia/naapureita!” Näin luodaan lapsille mielikuvaa turvallisesta paikasta ja ihmisestä.

Lapsille/nuorille voi tulla myöhemmin, kun ymmärrys omasta hyväksikäytöstä on kasvanut, pelko, että aikuisten tarjoama turva, ja mielikuvasmaailman sadunomaisuus onkin paha ja tehty vain lapsien hyväksikäyttöä helpottamaan. Näin seksuaalisuudesta rajautuu mielikuva- ja fantasiamaailma pois ja asia tyypistyy konkreettisten, mekaanisten toimintojen sarjaksi, mikä on hyvin suppeaa ja vaurioitunutta seksuaalisuutta. Fantasiamaailma saattaa muuttua mahdottomaksi myös siksi että kiihottuessa väistämättä nousee mieleen seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyviä, ahdistavia asioita. Tämä voi haitata vakavasti lasten/nuorten tulevaa terveyttä, tyytyväisyyttä elämäänsä, parisuhdetta ja kykyä kokea seksuaalista nautintoa. Tästä voi seurata pitkäkestoista

psykkistä tuskaa ja ahdistusta, itsesyytöksiä, itsetuntovaurioita, itsetuhoista käyttäytymistä ja masennusta.

Lapsille/nuorille tulee kertoa, että olipa tilanne kuinka mukava ja turvallinen tahansa, jos se muuttuu tunnelmaltaan pelottavaksi, kummalliseksi, ahdistavaksi tai oudoksi, kannattaa heti ottaa aikalisä omaa harkintaa varten. Oma sisäistä epäluuloaan saa ja kannattaa kuunnella. Aina ei tarvitse olla kohtelias. Voi ottaa käyttöönsä kolmen kohdan säännön: sano ei, lähde heti pois ja kerro jollekin luotetulle lähiaikuiselle.

4.5. Lasten annetaan ymmärtää, että he halusivat tapahtumia tai ovat vastuussa tapahtumista

Hyväksikäyttäjät usein vetoaa siihen, että lapset haluavat tai pyysivät tekoja. Lapsia on usein vastuutettu siten, että hyväksikäyttäjät luo omat kummalliset sääntönsä ja vetoaa niihin, ikään kuin lapsi olisi silloin antanut lupansa ja hyväksynyt ehdon. Tilanne on äärimmäisen monimutkainen lapsen/nuoren käsittää. Häntä on ehkä pyydetty astumaan sisään tiettyyn tilaan kuten saunaan tai makuuhuoneeseen ja sen perusteella katsottu olevan valmis seksiin. Tilassa voi olla kummallisia kylttejä ja käskytauluja, tai ”talon säännöt” väitetään sellaisiksi. Tietenkään lapsi ei ole antanut tietoista tai täysivaltaista suostumusta yhtään mihinkään, eikä kukaan aikuinen voi keksiä että hänen talossaan sänky on paikka, jossa saa koskea jokaista minne vaan. Toisaalta monet lapset uskovat ja tottelevat aikuisia kyselemättä.

Lapsi/nuori ei voi ymmärtää seksuaalisen hyväksikäytön merkitystä ja vaikutusta omalle terveydelleen ja kehitykselleen. He eivät useinkaan osaa oivaltaa huonetilan, vaatteiden tai vaatteettomuuden tms. liittymistä tai liittymättömyyttä seksuaalisen hyväksikäytön sallitukseksi muuttumiseen. Lapsille on yleensä opetettu että aikuisia on toteltava ja heidän määräyksiään on noudatettava. Tilanne on äärimmäisen monimutkainen lapsen/nuoren käsittää ja päättää. Tekijä saattaa itse tilanteessa ja myös oikeudessa puolustaa tekoaan lapsen omaan haluun, tahtoon ja lupaan vedoten, mutta se on pötyä. Lapsia/nuoria yleensä houkutellessaan, lahjotaan, taivutellaan, ylipuhutaan jatkuvasti ja hyvin taitavasti sekä kiedotaan seksuaalisen hyväksikäytön ja väkivallan uhan ilmapiiriin, jossa kaikki rajat ja normaalit säännöt hämärretään. Lain mukaan tekoa ei kuitenkaan tee yhtään laillisemmaksi tai sallitukseksi se, vaikka joku lapsi pyytäisikin seksuaalista hyväksikäyttöä. Tällainen tilanne voi tulla, mm. seksityöhön opetetun lapsen kohdalla, koska se on ainoa keino selvitä hengissä ja saada ruokaa ja turvaa.

Usein hyväksikäyttäjät onnistuukin syyllistämään lapsia/nuoria hyväksikäytöistä, jolloin lapset/nuoret pyrkivät häpeilemään ja salaamaan tapahtunutta ja puolustamaan tekijää. Myös jos lapsi kokee, että hyväksikäyttäjät on kaikista huolimatta hänen erittäin hyvä ystävänsä, jonka luottamusta hän ei halua pettää rikkomalla lupauksensa, hän salaa kaiken. Moni hyväksikäyttäjät vetoaa taitavasti lapsen/nuoren sääliin. Lapsi tajuaa, että tämä ehkä kuitenkin enemmän ressuksena ja ystävällisenä pidetty aikuinen saattaa joutua vankilaan, jos lapsi kertoo jotakin. Silloin kertomisesta seuraa uusi raju syyllisyys ja lapsi saattaa ajatella ettei kestäisi sitä ja on helpompi vaieta: se mitä on jo tapahtunut on kuitenkin jo mennyttä eikä sitä voi muuttaa. Tästä voi seurata pitkäkestoista psyykkistä tuskaa ja ahdistusta, itsesyytöksiä, itsetuntovaurio, itsetuhoista käyttäytymistä ja masennusta.

Joskus hyväksikäyttäjät vetoaa siihen, että koska lapsi/nuori on jo antanut koskea itseensä, hänen on suostuttava jatkoonkin. Perusteluna on se että lapsi/nuori on jo antanut teon myötä suostumuksensa ja antanut ymmärtää että haluaa itsekkin. Tähän usein liitetään kiristyksenä uhkaus paljastaa jo tapahtunut jollekin lapsen/nuoren tärkeälle lähihenkilölle ja kuvaillaan yliampuvasti

miten nöyryyttävä tai seurauksiltaan tuhoisa lapselle/nuorelle tällainen paljastus olisi. Näin manipuloinnin, painostuksen, pelottelun, kiristyksen, uhkailun ja tosiasioiden vääristelyn avulla hyväksikäyttäjät saa lapsen/nuoren suostumaan tekoon.

Lapsille tulee opettaa, että jokaisella ihmisellä on sataprosenttinen oikeus omaan kehoonsa, olipa hän omassa tai toisen asunnossa, makuuhuoneessa tai missä tahansa huoneessa, autossa, hississä tai vaikka alasti kenen tahansa sängyssä tai keskellä tietä: silti kenelläkään ei ole lain mukaan mitään oikeutta seksuaaliseen kosketukseen. Kenenkään humala-, pelko-, ahdistus- tai kiihotustila ei myöskään anna oikeutta seksuaaliseen hyväksikäyttöön, joka on aina rikos. Sen sijaan humala-, pelko-, ahdistus- tai kiihotustila ei ole rikos, ei myöskään pyynnöstä jonkun asuntoon meneminen, tai se että on hyväuskoinen, nuori, tietämätön, kokematon ja utelias näissä asioissa. Kuitenkin omaa arvokasta itseä on oikeus ja velvollisuus myös itse suojata, ja välttää vaaratilanteita. Lain koura ei yllä ennaltaehkäisyyn. Ja kaikille tulisi opettaa kolmen kohdan toimintastrategia ja painottaa sitä, että jos jotakin kuitenkin on tapahtunut, siitä kannattaa aina puhua vanhemmille/aikuisille.

4.6. Hyväksikäyttöä kuvataan rakkaussuhteena

Hyväksikäyttävä aikuinen yleensä puhuu rakkaudesta ja kehuu lapsen/nuoren erityistä ihanuutta ja kypsyyttä, tarkoituksenaan vain murtaa lapsen vastustus ja epäröinti. Lasten/nuorten motiivina on yleensä joko suuret tunteet kuten ensimmäinen oikea rakastuminen, tai sitten joku toive tai tarve. Se voi olla halu saada rahaa, alkoholia tai tupakkaa, saada oikeaa tietoa aikuisen seksuaalisuudesta tai saada huomiota, arvostusta ja seuraa. Motiivina voi myös olla tarve osoittaa ikätovereille että hekin uskaltavat tulla taloon, oleilla ehkä ihailemansa, yhteiskuntaa vastaan asettuneen aikuisen seurassa tai saada jännitystä tai hohtoa elämäänsä kohtaamalla oikea julkis.

Seksuaalisessa hyväksikäytössä kuka tahansa joka on riittävän ajattelematon, tietämätön tai naiivi tai saadaan houkutelua sopivaan paikkaan, kelpaa teon kohteeksi. Tämä erottaa selkeästi seksuaalisuhteen (tasavertaisen ja tunnepohjaisen, hyvää tarkoittavan suhteen) hyväksikäyttösuhteesta. Tekijällä ei hyväksikäytössään ole yleensä mitään ”rakastumista”, kuten ei pedofiileillä/hyväksikäyttäjillä yleensä, vaan jokainen lapsi, joka tulee kosketusetäisyydelle on sopiva uhri ja pyritään kietomaan hyväksikäyttäjän käyttöön työtarjouksin, tupakkaeduin, huumaamalla jne.

Tästä voi seurata vakavaa haittaa lasten/nuorten seksuaaliselle ja psykososiaaliselle kehitykselle. Se, että tekijä on selvästi eri ikäluokkaa kuin uhri, on omiaan hämmentämään tervettä seksuaalista kasvua ja kehitystä: tällaisen tapahtuman jälkeen heidän on vaikea, monille ehkä äärimmäisen vaikeaa, kokea itseään normaaliksi. Samoin koko tyttönä / poikana oleminen voi leimautua pahaksi ja hävettäväksi seikaksi, mikä vahvasti huonontaa itsetuntoa ja minäkuva. Uhreille tulisi painottaa, että he eivät ole olleet normaalin seksuaalisen tapahtuman osapuolina, eikä hyväksikäyttö kerro mitään heidän seksuaalisuudestaan tai suuntautumisestaan. Kyseessä on ollut aikuisen lapsiin kohdistama hyväksikäyttö, ei normaali seksuaalinen tapahtuma. Uhreille tulisi painottaa, ettei mitään, mitä he tekivät pidetä pahana tai rikollisena: vastuu on aikuisella. Lapset saavat olla hyväuskoisia, kiltejä, luottavaisia, rajattomia ja ajattelemattomia, se on lapsuutta/nuoruutta, mutta ei rikos.

Jos hyväksikäytön kohteeksi joutunut lapsi/nuori luulee että hän joutui normaalin seksuaalisen lähestymisen kohteeksi, siitä voi seurata suurta mies/naisvihaa, jolloin kaikkia miehiä/naisia pidetään tekijän kaltaisina täysin itsekkäinä, rajattomina ja lapsia seksuaalisesti hyväksikäyttävinä ihmisinä. Tästä tunnetasolla tapahtuvasta väärinkäsityksestä, petetyksi, pilatuksi ja loukatuksi

itsensä kokemisesta, sekä nöyryytyksen tunteista voi myöhemmin kummuta jopa väkivallan tekoja (oletettuja) hyväksikäyttäjiä vastaan, tai vakavaa itsetuhoista käyttäytymistä. Näin tämä voi haitata ja vahingoittaa jatkossa rajusti uhrin elämää ja hyvinvointia ja voi aiheuttaa suurta tuskaa ympäristölle ja viattomille ihmisille. Uhrit tarvitsisivat nyt tukea omalle seksuaaliselle identiteetilleen ja tietoa siitä ettei tapahtuma ole todistus heidän seksuaalisuudestaan suuntaan eikä toiseen, eikä liity heidän omiin seksuaalisiin piirteisiin tai ominaisuuksiinsa mitenkään.

Lapsille/nuorille tulee kertoa, ettei todellinen rakkaus riipu suoritteista, ei vaadi tekoja, eikä koskaan tee kohteelleen pahaa. Heille tulee usein kertoa sekä sanoin että teoin, että heitä rakastetaan paljon, niin etteivät he koe rakkaudettomuuden tyhjiötä, sillä siinä ihminen ei elä. Heille tulee kertoa, ettei kukaan aikuinen saa heihin koskea hakeakseen seksuaalista nautintoa, ja se on rikos kohdistuessaan alle 16-vuotiaaseen (ja perheessä alle 18-vuotiaaseen).

4.7. Seksuaalisuus on irrotettu tunteista väkivallan kohteeksi, vaihdon välineeksi, kaupankäynnin kohteeksi ja/tai irrationaalisten sääntöjen alle

Tätä hyväksikäyttäjien perusdogmia tukee tämän päivän media. Seksillä markkinoidaan ja myydään, kiinnitetään huomiota ja viihdytetään. Seksuaalisuus on kevyttä huvia ja merkityksetöntä tapahtumaa. Yhä nuoremmat mallit keikistelevät mainoksissa, asettavat kehoaan seksuaalisesti tarjolle ja sarjakuvista löytyy aikuisten ja lasten seksitapahtumien viitteitä. Nämä synnyttävät lapsissa ja nuorissa väärinkäsityksiä, jotka vain helpottavat hyväksikäyttäjien tekoja.

Tämän ikävaiheen yksi tärkeimmistä kehitystehtävistä olisi integroida terve seksuaalisuus, seksuaalinen identiteetti, rakastumisen ja ihastumisen tunteet sekä ymmärrys oikean ja väärän erosta lapsen/nuoren mieleen. Tähän pohdintaan ja tutkiskeluun lapsi/nuori käyttää yleensä vuosia. Keskimääräinen aika ensimmäisistä kuukautisista (12-13v) ensimmäiseen yhdyntään (16-17v) on neljä vuotta. Tämä pohdiskelun, eri informaatiolähteiden tiedon arvioinnin ja oman kehon ja sen toimintojen kanssa tutuksi tulemisen ja ei-intiimin seurustelun aika on äärettömän tärkeä yksilön tunne-elämän, itsetunnon, minäkuvan ja seksuaalisuuden kehitykselle. Tänä aikana tulisi oppia hallitsemaan rakastumisen tunteet sekä seksuaaliset tunteet ja yhdistää nämä hyvää tekäväksi toiminnaksi kahden tasavertaisen, toisilleen hyvää tarkoittavan, ja riittävän kypsän kumppanin välille. Tässä muodostuvat seksuaalisuuteen liittyvät arvot ja asenteet.

Hyväksikäyttötapahtuma vastustaa tätä kehitystä. Seksuaalisuuteen liittyvät tapahtumat irrotetaan täysin tunteista, turvallisuudesta, järjen ja oman harkinnan käytöstä, hyvän tarkoittamisesta ja yksilön omista tarpeista kumpuavista toiveista. Lapsia lahjotaan, painostetaan, huijataan ja vaaditaan tekemään monenlaisia seksuaalisia tekoja ilman heidän omaa tarvettaan itseään paljon vanhemmalle aikuiselle.

Seksuaalisen hyväksikäytön teot ilman lupaa ja vastavuoroista toivetta ovat lasten/nuorten koskemattomuuden loukkauksia ja ovat omiaan aiheuttamaan likaisuuden, huonommuuden ja nöyryytyksen kokemuksia. Tämä voi sekoittaa ja hämmentää vahvasti lasten seksuaalisen integriteetin kehitystä. Tästä seurauksena kyky ymmärtää seksuaalisuutta kokonaisvaltaisena, vapaaehtoisena ja hyvän tekemisen tarkoituksessa tapahtuvana toimintana häiriintyy. Mitä vakavampia, tunkeutuvampia, nöyryyttävämpiä tai vapautta ja lapsen/nuoren toimintaa rajoittavia teot ovat, sitä vakavampia häiriöitä niistä tietenkin seuraa.

Seksuaalikasvatus tulee aina lähteä tunteista ja kuvata kaikkea seksuaalista toimintaa perustana tunteet. Kannattaa kuunnella, miltä itsestä juuri nyt tuntuu ja miten pitkälle oikeasti haluaa mennä. Seksissä tunteminen ja tuntuminen ovat tärkeintä: kaikki mitä tapahtuu pitäisi tuntua molemmista hyvältä. Tulisi todella kertoa, että seksin tarkoituksena on tuntea rakkautta, hyvää oloa ja nautintoa - ei kärsimystä eikä pyyteetöntä miellyttämistä kuten pornossa näyttää ja mitä hyväksikäyttäjä vaatii. Seksuaalisuuden jakaminen jonkun toisen kanssa vaatii aina harkintaa: onko kumppani turvallinen? Haluaako hänkin todella tätä? Voimmeko molemmat lopettaa heti, jos ei enää tunnukaan hyvältä?

4.8. Lasten joutuminen väkivallan ilmapiiriin

Nuoret kertovat usein hyväksikäyttökokemuksissaan, että tekijä muuttui jossain tapahtuman vaiheessa uhkaavaksi. Etenkin väkivaltaa aiemmin kokenut lapsi havaitsee tämän pelkästä katseen kylmenemisestä tai tiukentuneesta otteesta ja äänensävyistä. Hän onkin helpompi uhri: hän osaa pelätä, mitä tästä kaikesta saattaa seurata. Tekijä voi suuttua tai olla suuttuvinaan, pelotella, uhkailla, loukata, syytellä osallisuudesta rikokseen, pahoinpidellä tai uhkailla väkivallalla lapsia/nuoria tai jopa heidän läheisiään. Aikuinen, joka pyrkii selkeästi vahingoittamaan lasta uhaten, huutaen tai käsiksi käyden, voi todella olla hyvin vaarallinen. Jokainen lapsi tajuaa sen, vaikka väkivaltaa ei vielä olisi käytettykään. Siinä ei pienempi lähde vastustamaan.

Ison aikuisen kohdistama fyysinen väkivalta on kehittyvälle lapselle hyvin traumaattista ja voi aiheuttaa suurta ahdistusta ja pelkoa. Uhkailijat usein väittävät, etteivät he mitään olisi todellisuudessa kuitenkaan tehneet ja lapsi kyllä sen hyvin tietää, mutta se on pötyä. Lapset eivät mitenkään voi tietää olevansa turvassa mikäli aikuinen uhkailee. Uhkailut ovat omiaan luomaan pelon ja väkivallan ilmapiiriin, jolla tekijä voi hallita lapsia ja painostaa heitä vastentahtoisin tekoihin – mitä nuorempia, kiltimpiä tai arempia, sitä helpommin. Pelon ja väkivallan ilmapiiriin luomisen tarkoituksena on murtaa uhrien vastustus ja mahdollistaa lasten taivuttelu seksuaalisen hyväksikäytön uhreiksi ja/tai pelotella etteivät nämä kertoisi tapahtumasta kenellekään. Erittäin pelottavaa ja traumatisoivaa on myös joutua näkemään toisiin lapsiin/nuoriin kohdistuvaa väkivaltaa.

Näin myös lapset saattavat syyllistyä ja uskoa tehneensä väärin ja pyrkiä salaamaan tapahtumia. Toisaalta, jos lapsi yrittää puolustautua, taistelee vastaan tai on lyönyt, on aikuisen entistä helpompi jälleen käydä käsiksi tähän lapseen, koska käsirysy on jo ollut, rajat on jo ylitetty. Uhrin eivät ehkä uskalla kertoa kaikkea kohtaamaansa väkivaltaa, koska ”ovat itsekin syyllistyneet” siihen puolustaessaan koskemattomuuttaan. Uhrin eivät myöskään tunnista kädestä puristamista tai nyrkin heristämistä väkivallaksi, ellei näitä seikkoja suoraan kysytä. Voi olla lisäksi niitä arkoja ja pelokkaita lapsia, jotka eivät uskaltaneet kieltäytyä koko tilanteesta, ja menetettyään uskonsa aikuisiin eivät uskalla edes koskaan kertoa kokemuksistaan kenellekään. Tällaiset erityisen kiltit ja kohteliaat lapset, jotka eivät uskalla sanoa ”ei” juuri kenellekään, eivät ainakaan väkivallaisen tuntukselle, kookkaalle aikuiselle, ovatkin tavallisia uhreja.

Näistä väkivaltakokemuksista voi seurata kaikkea sitä, mitä irrationaalisen väkivallan kokemisesta yleensäkin seuraa. Uhrien itsetunto ja oman arvontunto laskee. Lapset/nuoret saattavat kokea kehonsa huonoksi ja tuntea, että heidän kokemansa väkivalta oli oikeutettua. Tästä voi seurata itsetuhoisuutta. Uhri kokee tulleen petetyksi, eikä uskalla enää luottaa ihmisiin. Pelkotiloja, painajaisia, välttämiskäyttäytymistä ja kaikkia traumaattisen stressioireyhtymän oireita tulee toisille jopa vuosikymmenten ajaksi. Samoin uhrin mielessä voi kasvaa kokemus siitä että on avuton ja kyvytön vaikuttamaan omaan kohtaloonsa ja suojaamaan itseään. Tästä voi seurata

pitkäkestoista psyykkistä tuskaa ja ahdistusta, itsesyytöksiä, itsetuntovaurio, itsetuhoista käyttäytymistä ja masennusta.

Lapsia ei saa kasvattaa väkivallan ilmapiirissä. Heidän tulee voida luottaa hyvien aikuisten väkivallattomuuteen, jotta he tunnistavat vaaran ja ymmärtävät poistua nopeasti, mikäli tilanne muuttuu uhkaavaksi, koska tahansa ja missä tahansa. Väkivallasta on puhuttava kertomalla, mikä on sallittua ja mikä kiellettyä, mitä ei saa tehdä ja mitä ei tarvitse sietää. On neuvottava, mitä voi tehdä väkivallan uhan alla. On opetettava lapsia sanomaan kuuluvalla äänellä, rohkeasti ja silmiin katsoen ”Ei!”. Pienet lapset toisaalta kuvittelevat joskus, että he pystyvät kyllä juoksemaan pakoon, jos jotakin pahaa tapahtuu, joten siitäkin kannattaa puhua.

4.9. Lapsen/nuoren juottaminen humalaan tai huumauttaminen hyväksikäyttötarkoituksessa

Kun aikuinen houkuttelee lapsen/nuoren kanssaan tapaamiseen, ulos, johonkin asuntoon, juhliin tms, tämä yleensä tapahtuu hämäten ja taivuttelemalla. Aikuinen vakuuttaa lapsen/nuoren olevan huomattavasti ikäistään vanhemman oloinen, poikkeuksellisen älykäs, erityisen sympaattinen, käsittämättömän hauska tai täsmälleen aikuisen kauneusihanteiden mukainen. Tavallisia lauseita ovat: ”Olet kaunein/upein koskaan näkemäni tyttö/poika!”, ”Hullaannuin/rakastuin sinuun ensisilmäyksellä!” ja ” Vaikutat todella paljon kypsemältä kuin muut ikäisesi!” Aikuisen tarkoituksena on häkellyttää lapsi/nuori saadakseen tämä varomattomaksi: suostumaan alkoholin/huumeen käyttöön ja tulemaan autolleen tai asunnolleen tai hotellihuoneeseen. Usein tilanne etenee asteittain: ensin lapsi/nuori houkutellaan autoon ja luvataan vain auttaa ja viedä tämä kotiin, sitten pyydetään ottamaan yksi alkoholihuikka tai piipahtamaan vain pieneksi hetkeksi aikuisen asunnossa jne. Tällaisen erityisen arvostuksen, kehumisen ja ihailun kohteeksi joutunut lapsi/nuori ei osaa useinkaan epäillä aikuisen motiivina olevaa laskelmoitua valehtelua tai ei raaski kieltäytyä ”ystävällisen” kyydin tarjoajan pieneltä pyynnöltä.

Lapset/nuoret, jotka uskovat näihin puheisiin, ovat usein täysin tai lähes täysin kokemattomia seurustelussa, seksissä, alkoholin käytössä ja itsensä suojelemisessa. Tällöin he eivät osaa arvioida tilanteen vaarallisuutta, koska läsnä on miellyttävä, turvallisen tuntuinen ja huolehtivan oloinen aikuinen/aikuisia joka lupaa ettei mitään pahaa tapahdu ja houkuttelee vain hetken kyläilyllä tai vain pienellä määrällä alkoholia. Ollessaan aikuisen asunnossa, lapsi/nuori saattaa kokea ettei halua olla epäkohtelias näin kiltille/ystävälliselle/ihastuneelle ihmiselle ja tottelee häntä kohteliaisuudesta ja kiltteydestä. Ilmapiiri voi myös koska tahansa muuttua lapselle/nuorelle pelottavaksi ja uhkaavaksi niin, ettei hän enää uskalla kieltäytyä tai perääntyä.

Hyväksikäyttäjä valitsee uhrikseen sen, jonka saa houkutelua ja painostettua mukaansa. Uhrin ulkonäöllä tai luonteella ei ole todellisuudessa minkäänlaista merkitystä. Kilteimmät, nuorimmat ja heikkolahjaiset lapset/nuoret ovat erityisen helppoja uhreja.

Vahvan alkoholin vaikutus kokemattomalle lapselle/nuorelle on täysi yllätys. On melko tavallista, että itsekseenkin toteutetuissa ensikokeiluissa lapset/nuoret juovat huomattavan määrän vahvaa alkoholia esittäessään rohkeaa ja joutuvat näin hengenvaaralliseen myrkytystilaan. Aikuisen yllyttämänä se voi käydä todella helposti, koska alkoholin vaikutus tulee kuitenkin viiveellä. Juottamisesta usein lapsi/nuori kertoo jälkepäin, että ”ensin se maistui tosi vahvalta, sitten yhtäkkiä se ei tuntunut enää juuri miltään ja sitä pystyi juomaan ihan helposti”. Uni- tai rauhoittavien lääkkeiden sekoittaminen ruokaan tai juomaan ei myöskään ole aikuiselle vaikeaa.

Huumattuna lapsen/nuoren tila voi olla hengenvaarallinen. Huumattuna lapsi/nuori ei jaksa taistella vastaan, kaikki tuntuu samantekevältä, eikä pysty tuntemaan kipua. Huumattuna ei usein

muista mitään tapahtumasta ja joskus ei myöskään muista mitään huumausta edeltävistä hetkistä. Usein lapsi/nuori ei edes tajua olleensa huumattu. Tämän takia lapsi/nuori voi todeta, ettei hän taistellut vastaan ja kuvitella itsekin olleensa jostakin käsittämättömästä syystä suostuvainen tapahtumaan, ymmärtämättä huumauksen vaikutusta. Huumauksesta tai juottamisesta toipumisvaiheessa voi tulla vaikeita pelko- ja ahdistustiloja. Tällöin lapsi/nuori saattaa vahvistaa omaa itesyytösten ajatuskulkuaan ja päättää, ettei halua ajatella tai puhua tästä ikinä enää, jos vain selviää olostaan joskus.

Tekijä usein kertoo uhrille väärän kuvauksen tapausten kulusta. Lapsi uskoo, että hän on itse käyttäytynyt esim. rivosti, kontrolloimattomasti, seksiä ehdottaen tms. On erittäin epätodennäköistä, että lapsi/nuori joka ei vielä ole kypsytynyt itse seurusteluun ja jaettuun seksuaalisuuteen, haluaisi sellaista myöskään myrkytystilassa. Tällaiset kertomukset kuitenkin jättävät voimakkaan häpeän tunteen. Niiltä ei voi mitenkään puolustautua, ellei todistajia ole, aikuinen vakuuttaa näin ja itse ei muista mitään. On järjetöntä olettaa, että huumattuna lapsi/nuori pystyisi estelemään hyväksikäyttöään.

Tekijä usein puolustautuu sillä, ettei teko voi haitata uhria, koska tämä oli tiedottomassa tilassa. Tämä ei pidä paikkaansa. Huumattuna hyväksikäytetty lapsi/nuori kokee tapahtuman erityisen nöyryyttävänä, loukkaavana ja hävettävänä, vaikka ei ehkä muista sitä. Lapsi/nuori voi kokea häpeää ja nöyryytyksen tunnetta, koska hän uskoo epäonnistuneensa useissa itsenäistymiseen ja aikuistumiseen liittyvissä asioissa ja pilanneensa nämä. Hän syyttää itseään siitä, ettei hallinnut alkoholin käyttöään, ei kontrolloinut omaa käytöstään, ei pystynyt turvaamaan ja suojaamaan itseään, ei osannut arvioida tilanteen vaaroja, luotti vaaralliseen ihmiseen ja uskoi tämän kehuja naivisti jne. Tärkeää on se, että lapsi/nuori kokee pilanneensa itsensä ja ”eka-kertansa” seksiasioissa. Tämä voi johtaa kykenemättömyyteen solmia seksuaalisia suhteita omana itsenään tai kunnollisten ja kokemattomien kanssa. Hän tuntee siis monin tavoin pilanneensa kaikki itsenäistymiseen, aikuistumiseen ja seksuaalisuuteensa liittyvät merkitykselliset askeleensa kasvun ja kehityksen tiellä ja olevansa huono kaikkien silmissä. Edellä mainituista syistä lapsi/nuori mieluiten salaa tapahtuman kaikilta, mutta psyykinen oireilu voi kuitenkin olla pitkäkestoista ja rajua.

Uhrille tulisi kertoa, että hän on joutunut hyvin vaarallisen ja lasten/nuorten hyväksikäyttöön erikoistuneen ihmisen vaikutuspiiriin, jossa vain harva lapsi/nuori tajuaa riskit ja osaa lopettaa tilanteen, kieltäytyä tarjotuista nautintoaineista, poistua paikalta ja hakea apua. Uhrille tulisi kertoa ettei mikään ole pilalla ja että todellinen ”eka-kerta” seksissä on edelleen edessä ja kokematta, eikä se mitä tapahtui ollut seksiä, rakkautta tai seurustelua vaan väkivaltaa ja rikos. Humalassa oleminen, jonkun autossa tai asunnossa oleminen, sängyssä nukkuminen, riisuutuminen tai edes seksin vaatiminen ei oikeuta aikuista koskemaan sormellakaan alaikäiseen, eikä missään tilanteessa ole lieventävä asia saati rikos.

Voimakas, joskus kuukausia, useimmiten viikkoja kestävä itesyytösten ja ahdistuksen ajanjakso on hyvin tavallinen ja voi johtaa koko selviytymisen, itsearvostuksen romahtamiseen sekä itsetuhoisuuteen.

Aikuisten tulee puhua alkoholin vaikutuksista ja riskeistä kotona, ja omalla mallillaan näyttää että humala ei ole suositeltavaa. Lapsille tulee kertoa siitä että hyväksikäyttäjät teeskentelevät rakastuneita tai hyväntekijöitä, esim. tarjoamalla autokyytiä kotiin. Nuorille tulee myös kertoa että toisten nuorten hyväksikäyttäminen tiedottomassa tilassa on aina rikos.

4.10. Lasten/nuorten metsästäminen netissä, kontaktipalstoilla ja nuortenlehdissä

Monet lapsia/nuoria hyväksikäyttävät käyvät läpi nuorten jättämiä kontakti-ilmoituksia ja houkuttelevat heitä tapaamisiin. Näissä tapaamisissa on yleensä nopeasti painostettu lapsi/nuori seksiin ja hänen puhelinnumerosa on saattanut alkaa levitä vaarallisissa piireissä. Lasta/nuorta samalla lahjotaan ja kiedotaan syyllistämisen ja painostuksen avulla tiukemmin mukaan. Jotkut soittavat suoraa uhkauspuhelua: ”Ellet tule me tapetaan sinut!” Lapsi/nuori ei uskalla vastustaa ventovieraiden aikuisten tappouhkauksia jotka kohdistuvat usein myös läheisiin. Samasta syystä lapsi/nuori ei uskalla kertoa tilanteesta, ennen kuin päätyy esim. itsemurhayritysten takia psykiatriseen hoitoon. Jos lapsi/nuori yrittää lopettaa yhteydenottoja, hänet uhkaillaan hiljaisiksi.

Internet on luonteva tila nykynuorille ja lapsillekin. Sen kautta voi tavata kavereitaan, vaikka olisi itse kotona ja kaverit kaukana. Siellä voi saada seuraa kun on yksin, tutustua uusiin ihmisiin, juoruilla, flirttailla, kertoa salaisuuksia, kuluttaa aikaa, saada tietoa, tirkistellä tuhmuuksia, pelata, tehdä ostoksia ja keskustella ihan tärkeistäkin asioista. Internet on nykypäivän kioski, sinne mennään roikkumaan vapaa-ajalla ja pidetään muihin yhteyttä ja saadaan myös arvokasta tietoa sekä taitoja pärjätä ikäisryhmässä. Ujotkin uskaltavat mukaan ja tavattujen ihmisten piiri on laajempi. Internetissä tutustutaan ihmisten ajatuksiin, eikä ulkoapäin esim. ensin arvioimalla ulkonäköä.

Pedofiilit ja hyväksikäyttäjät metsästävät internetissä. He odottavat kuin rapu hiekan alla, että joku lapsi alkaisi jutella. Erityisessä riskissä ovat yksinäiset, aikuisen tukea kaipaavat, heikkolahjaiset tai erityisen kiltit lapset/nuoret. Hyväksikäyttäjät manipuloivat taitavasti kirjoitetun tekstin avulla, hymiöin ja lohdun sanoin, tekemällä pitkään, suunnitelmallisesti ja antaumuksella työtä saadakseen lapsen verkkoonsa. He todella osaavat antaa kuvan mukavasta, tavallisesta ja erityisen luotettavasta ihmisestä joka ymmärtää ja osaa sanoa juuri oikeat sanat piristääkseen. Myös yksinäisyyden valittaminen, ystävän kaipuu ja säälin herättäminen on tavallista. He suostuttelevat taitavasti tapaamisiin ja antamaan tietojaan ja sitovat hiljalleen yhä tiiviimmin lapsen/nuoren mukaan antamalla ehkä jopa lahjoja ja rahaa. Lapsi/nuori ei tämän jälkeen usein uskalla puhua vanhemmilleen mitään, koska tietää, etteivät he hyväksyisi rahalahjoja. Kun lapsi sitten tulee tapaamiseen, hän tuntee olevansa jotakin velkaa ”hyväntekijälleen”, joka edelleen, rakkauden naamioon piilottaen painostaakin seksiin, eikä lapsi ehkä edes vastustele. Taitavan uhkailun, kiristyksen, lahjonnan ja houkuttelun verkossa lapsi saattaa olla pitkäänkin hyväksikäytettynä uskaltamatta kertoa kenellekään.

Lapsille on opetettava, ettei kenellekään juttukaverille saa antaa puhelinnumeroa, kuvaa eikä osoitetta internetissä. Mitään tapaamisia ei saa sopia ilman, että vanhemmat tietävät, koska tapaaja voi olla eri-ikäinen ja eri sukupuoltakin kuin sanoo. Kasvatuksessa tulee puhua siitä, että on tilanteita, jolloin ei tarvitse olla kohtelias eikä kaikkea tule sallia. Lasten omaa tahtoa ei saa murtaa. Lapsella tulee olla kokemuksia siitä, että hän voi sanoa aikuisellekin ”Ei!” ja sitä kunnioitetaan. Internetissä ei voi tietää kuka on kanssasi keskustelemassa. Nettikäyttäytymistä ja sen tavallisia riskejä tulee opettaa. Internetissä apuaan tarjoavaan ei saa luottaa, vaikka hän tuntuisi kuinka ymmärtävältä ja vaikka tuntuisi että asia, johon apua tarvitsee, on niin hävettävä ettei uskalla muille kertoa. Lapset ovat kautta aikojen oppineet väistelemään maailman vaaroja, he voivat oppia myös tämän, jos se vain heille kerrotaan.

5. Seksuaalisen hyväksikäytön vaikutukset

5.1. Vaikutus lapseen/nuoreen tilanteessa ja heti sen jälkeen

Lapsille ja nuorille on erityisen vaikeaa selviytyä seksuaalisista loukkauksista, hyväksikäytöstä ja väkivallasta, koska ne pian tapahtuman jälkeen koetaan hyvin nöyryyttävinä ja syyllisyyttä ja häpeää aiheuttavina asioina. Nämä kokemukset rakentuvat enemmän tai vähemmän pysyviksi, kipeäksi ja häpeän leimaamiksi osiksi heidän kehitystään ja identiteettiään eli lapsi/nuori kokee olevansa erilainen, huono, pilalla ja leimattu. Näin käy etenkin jos tapahtumasarja on pitkäkestoinen.

Traumaperäisen stressihäiriön on todettu syntyvän tilanteessa, jossa lapsen/nuoren reaktiona on voimakas intensiivisen pelon, avuttomuuden tai kauhun elämys. Väkivalta- tai hyväksikäyttötilanteessa lapset/nuoret ovat usein neuvottomia, ymmällään, toimintakyvyttömiä ja menevät shokkiin. Traumatilanteen intensiteetti, kokemus ja tulkinta vaikuttavat erittäin merkittävästi häiriön ilmenemiseen (4). Väkivalta/seksuaalisen hyväksikäytön tilanteessa kietoutuvat kipu, kauhu, pelko ja joskus myös mielihyvä kehäksi, joka voi jättää vakavan ja pitkäkestoisien jäljen lapsen mieleen, kehoon ja kehitykseen. Pedofiilit usein vetoavat siihen, että lapsi itse halusi tai nautti siitä, joten väkivalta tai seksuaalinen hyväksikäyttö ei voi olla vahingollista. Tutkimustieto ja kokemus osoittavat aivan muuta.

Traumaperäisen stressireaktion oireet ja häiriö voi kehittyä lapsilla voimakkaasta stressikokemuksesta, joka voi liittyä epätavalliseen, vaikka sinänsä mahdollisesti normaaliin elämäntilanteeseen liittyvään tapahtumaan. Häiriö voi kehittyä, mikäli henkilö joutuu itse kokemaan kyseisen uhkan, olemaan todistajana uhkan kohdistuessa hänelle läheiseen ihmiseen, tai saa tietää läheisen ihmisen olevan kuvatonlaisessa vaarassa. Tämän tyyppisiä tapahtumia ovat esim. onnettomuus- ja väkivaltatilanteet. Ihmissuhteisiin liittyvät traumat johtavat traumaperäisen stressireaktion syntyyn todennäköisemmin kuin esimerkiksi luonnonmullistuksiin liittyvät katastrofitilanteet (5).

Tilanteen lopettaminen ja hyväksikäytön tai muun seksuaalisen väkivallan välttäminen ei ole lapsen vastuulla. Tilanteen ymmärtämistä, toipumista ja tapahtuman työstämistä haittaa se, ettei heillä ei ole vielä sanoja, mielikuvia ja käsitteitä työstää seksuaalisuutta esim. sanallisesti tai terapiassa. Samasta syystä heidän on vaikea kuvata kuulusteluissa sitä, mitä todella tapahtui tai miltä todella tuntui. Monilla lapsilla ja nuorilla ei ole esimerkiksi sanoja kertoa, mitä on tehty sukupuolielinten eri osille, he vain puhuvat ”alapäästä”.

Lapset ja nuoret eivät hyvin usein kerro kokemastaan seksuaalisesta hyväksikäytöstä aikuisille, mm. koska he eivät enää käsitä mikä on oikein tai väärin, mikä on normaalia tai poikkeavaa. Lapset/nuoret eivät usein myöskään luota siihen, että aikuiset, poliisi tai terapia voisi auttaa, ja saattavat pelätä sekä muita aikuisia että tekijän mahdollista kosta, jos he kertovat kaiken.

Lapsi/nuori sisäistää erityisen helposti ajatuksen, että hän on osasyylinen ja omalla käyttäytymisellään aiheuttanut tapahtuneen ja hän olisi voinut välttää sen toimimalla toisin. Ajatukset alkavat pyöriä jossittelussa ja sitä kautta syntyy itsetuntoa tuhoava itsesyytöksien ajatuskehä: jos en olisi mennyt sinne, jos en olisi astunut sen rajan yli, jos en olisi juonut alkoholia, jos olisin kieltänyt napakammin koskemasta, jos olisin kertonut jollekulle jne. Niinpä apua ei useinkaan tajuta hakea eikä huomata tekijän vastuuta, vaan aletaan rankaista itseä ja joudutaan usein itsetuhon tielle.

Tavallisin nuoren selviytymisstrategia on yrittää unohtaa tapahtuma, pyrkiä olemaan ajattelematta ja puhumatta siitä. Lapset ja nuoret haluavat olla urheita ja häpeävät omaa ajattelemattomuuttaan sekä koettua syyllisyyttään tapahtumaan. Lapset/nuoret usein pelkäävät huostaanottoa tai pakkohoitoja, jos kertovat hyväksikäytöstä. Toiseksi tapahtuman lähellä heillä ei ole kapasiteettia käsitellä kaikkia sen nostamia tunteita ja kokemiaan traumoja, vaan psyykkiset voimat kuluvat selviytymiseen, elämän jatkamiseen ja tapahtumien hahmottamiseen jonkinlaiseksi merkityskokonaisuudeksi elämässä. Heillä ei useinkaan heti riitä kykyä, halua tai resursseja lähteä pohtimaan tapahtumaa tai edes kuvata sitä sanallisesti. Trauma jää kuitenkin vaikuttamaan ja lapsella/nuorella voi olla vaikeitakin traumaperäisen stressireaktion oireita, mutta hän ei itse näe tai myönnä niiden liittyvän koettuun traumaan. Trauma saattaa aktivoida vaikeita tilanteita myös myöhemmissä elämänvaiheissa.

Vakaviin onnettomuuksiin joutuneilla lapsilla/nuorilla on suuri pitkäaikaiseksi muodostuvan traumaperäisen stressireaktion riski, ja siksi asianmukainen tuki ja neuvonta ovat aina tarpeen (6). Yleisesti katsoen kaikki akuutit tilanteet, jotka vaikuttavat suhteellisen vähän sosiaaliseen ympäristöön, muodostavat pienemmän riskin kuin krooniset, pitkään jatkuvat traumat (7).

5.2. Seksuaalisen hyväksikäytön lähiajan vaikutukset

Seksuaalisen hyväksikäytön haitallisuus, vaikutukset ja lapsen tai nuoren toipuminen hyväksikäyttötraumasta riippuu monista asioista ja sitä on mahdotonta ennustaa varmasti. Tärkeitä toipumista edistäviä seikkoja ovat mm. lapsen ympärillä olevat tukiverkostot ja hänen saamansa tuki ja selitykset sekä tarvittaessa terapia; lapsen aiempi turvallinen elämä; lapsen rauhallinen ja itsevarma temperamentti. Toipumista haittaavat mm. lapsen nuori ikä, riippuvuussuhde tekijään, teon julmuus ja pitkäaikaisuus ja mahdolliset aiemmat seksuaalisen loukkaamisen kokemukset, sekä niukka läheisten ja turvallisten aikuisten tuki tällä hetkellä.

Myöhempien vaikutusten määrää ja laatua on mahdotonta ennustaa varmasti. Vaikutukset ovat sitä suurempia:

- 1) mitä herkemmissä kehitysvaiheessa lapsi oli
- 2) mitä haavoittuvampi lapsi oli: mitä hauraampi psyykinen rakenne, itsetunto-ongelmat, masennus- ja ahdistustilat, aiemmat traumakokemukset, jokin neurologinen tai psykiatrinen ymmärrystä heikentävä tila, elämäncriisi jne.
- 3) mitä enemmän vailla tukiverkostoja ja turvallisten aikuisten hoivaa ja huolenpitoa lapsi oli ollut ennen tapahtumaa (turvautuu ja hakeutuu aikuisten seuraan turvan tarpeessa)
- 4) mitä pitempään jatkuvaa seksuaalista väkivaltaa tai hyväksikäyttöä on ollut
- 5) mitä läheisempi riippuvuussuhde lapsella/nuorella hyväksikäyttäjään on
- 6) mitä rajumpia, nöyryyttävämpiä ja pelottavampia tekoja on tapahtunut
- 7) mitä niukempi tuki lapsella/nuorella on tapahtumien jälkeen: onko lohtua ja turvaa, tuomitaanko tekijä, selitetäänkö uhrille hänen syyttömyytensä tapahtumiin ja tekijän täysin itsekkäät motiivit.

Näin ollen tekojen laatu sinänsä on vain yksi traumatisoitumisen syvyyteen ja seurausvaikutuksiin vaikuttava tekijä. Monet lapsen elämään, kehitystilaan ja ympäristöön liittyvät muut seikat ennustavat myös vahvasti myöhempien vaijojen ja häiriöiden määrää ja syvyyttä. Erityisen haavoittuvia lapsia/nuoria ovat juuri he, jotka elävät turvattomissa olosuhteissa ja ovat näin helpoimpia uhreja manipulatiivisille, turvallisen ja ystävällisen aikuisen roolia esittäville hyväksikäyttäjille. Tästä voi seurata pitkäkestoista psyykkistä tuskaa ja ahdistusta, itsesyyttöksiä, itsetuhoista käyttäytymistä sekä masennusta. Yksittäisten lasten/nuorten kohdalla aika näyttää,

miten suuren trauman he saavat, riippuen lähiajan oireista sekä pitkän ajan vaikutuksista. Varmasti, jokainen lapsi/nuori, joka tajuaa tullessa hyväksikäytön uhriksi, saa aina itsetuntoaurion, itsesyytöksiä ja usein rankaisee itseään tavalla tai toisella itsetuhoisesti.

Seksuaalisesta hyväksikäytöstä lapselle ja nuorelle jää lähes aina epämääräinen likaisuuden, häpeän ja nöyryytetyksi tulemisen kokemus, joka johtaa helposti itseinhoon, itsensä vähättelyyn ja aliarvioimiseen ja joskus masennus- ja ahdistuskierteeseen. Tätä kokemusta lapsilla/nuorilla on harvoin kykyä kertoa. Nuoruusiässä halutaan miellyttää ja saada positiivista palautetta ja rakennetaan minäkuvaa; hyväksikäyttö tulkitaan silloin tapahtuneen siksi, että itse on erilainen kuin muut, erityisen huono, paha tai arvoton, mikä lisää hämmennystä ja epävarmuutta. Nämä kokemukset johtavat itsetunnon alenemiseen, masennus- ja syrjäytymisriskiin, välinpitämättömään terveystäytymiseen, itsestä huolehtimisen tai hygienian laiminlyöntiin ja tapaturma-alttiuteen.

Hyvin tavallisia ovat nukahtamisvaikeudet ja painajaiset, liian varhaiset heräämiset ja katkonainen ja levoton uni, jopa yökastelu. Samoin mielialan lasku, keskittymisongelmat jatkuvasti mieleen palaavien takaumien vuoksi, pelot ja välttämiskäyttäytyminen, itkuisuus ja ärtyisyys. Koulumenestys usein huononee ja joskus romahtaa. Ihmissuhdeongelmat ovat tavallisia. Lapsi/nuori kokee olevansa erilainen tai eriarvoinen kuin muut ja saattaa ”näyttämöidä” kokemuksiaan eli työstää ahdistavia tapahtumia siten että tekee vastaavia tekoja muille ja katsoo miten he selviytyvät. Lapsi/nuori voi hakeutua uudelleen hyväksikäyttötilanteisiin nähdäkseen, osaavatko muut toimia, tai osaako itse toimia paremmin.

Pelkotilat voivat olla elämää haittaavia, ja ne voivat olla mm. sosiaalisten tilanteiden pelkoa, suljetun paikan pelkoa, helppoa säikähtelyä ja koskettamisen pelkoa, tietyn näköisten ihmisten pelkoa ja tietynlaisten rakennusten tai paikkojen pelkoa.

Jotkut nuoret reagoivat ”hiljaisesti” vetäytymällä sosiaalisista kontakteista, harrastuksista jne ja kärsimällä erilaisista peloista. Vaarana on, että nuoren käytöksen ulkoinen oireettomuus tulkitaan nopeaksi toipumiseksi. Pahan olon, tuskan ja ahdistuksen peittämiseksi nuori saattaa alkaa käyttää alkoholia tai huumeita. Myös buliminen oireilu on tavallista, tai painon nopea nousu kun turvaa ja lohtua etsitään syömisestä. Samoin masentumisen myötä on tavallista ruokahaluttomuus ja laihtuminen.

Ilman hoitoa nuori saattaa sekoittaa rikollisen teon ja väkivallan normaaliin seksuaalisuuteen. Tämä voi sammuttaa koko seksuaalisen kehityksen niin, ettei joko lainkaan pysty tai halua kokea seksuaalisia asioita, tai ei lainkaan nauti niistä. Tämä on hyvin tavallista kohtaamillani nuorilla: omaa itsetyydytystä ja seksuaalisen kiihottumisen kokemuksia ei ikätasoisesti ole. Mahdollinen yhdyntäaktiivisuus tapahtuu mekaanisesti, tunteetta tai huumaamalla itsensä ensin jollain päihteellä. Seksuaalisuus jää erilleen tunteista, eikä tuota ehkä koskaan enää sellaista kokonaisvaltaista tyydytystä ja terveyttä edistävää ja minäkuvaa parantavaa nautintoa kuin se muuten tuottaisi. Kivut, erektiohäiriöt miehillä ja emätinkouristukset naisilla, jotka kokonaan estävät yhdynnän naisilla, ovat tavallisia oireita sukupuolielinten alueella myöhemmin.

Arvottomuuden ja likaisuuden tunteiden liittyminen omaan seksuaali-identiteettiin voivat johtaa yliseksuaaliseen, promiskuiteettiin käyttäytymiseen. Moni nuori reagoi dramaattisesti ja mustavalkoisesti ikätasonsa mukaan: nuori ajattelee, ettei hänellä ole mitään väliä, kaikki on jo pilalla ja kaikki seksi on kuitenkin vain hyväksikäyttöä. Jotkut nuoret myös työstävät kokemaansa traumaa toistamalla sitä yhä uudestaan ja tulevat yhä uudestaan hyväksikäytetyiksi.

Traumaattiset kokemukset vaikuttavat lapsilla ja nuorilla usein laaja-alaisesti kognitiiviseen suoriutumiseen, mikä käytännössä näkyy esimerkiksi oppimisvaikeuksina (8).

Vaarallisia, vakavan traumatisoitumisen oireita (9):

- nopea persoonallisuuden muutos
- masennus
- yhtäkkinen koulusuoriutumisen heikkeneminen
- koulusta poissaolojen lisääntyminen
- promiskuiteettinen, yliseksuaalinen ja holtiton käyttäytyminen
- äkisti ilmaantuva foobinen käyttäytyminen
- sosiaalinen eristäytyminen
- itsetuhoinen, riskejä holtittomasti ottava käyttäytyminen
- huumeiden käyttäminen
- syömishäiriöt
- yhtäkkinen, selittämätön vieraantuminen kavereista ja perheestä

Traumaperäisestä stressihäiriöstä diagnoosina ICD-10 mukaan puhutaan, mikäli seuraavat oireet ilmenevät 6kk kuluessa koetusta traumasta:

- A. Henkilöä on kohdannut poikkeuksellisen uhkaava lyhyt tai pitkäaikainen tapahtuma, joka todennäköisesti aiheuttaisi voimakasta ahdistuneisuutta kenelle tahansa.
- B. Tapahtumaan liittyen ilmenee joku seuraavista:
- i. jatkuvia muistikuvia
 - ii. hetkellisiä voimakkaita takauksia
 - iii. painajaisunia
 - iv. ahdistuneisuutta olosuhteissa, jotka muistuttavat koetusta tapahtumasta
- b. Henkilö pyrkii välttämään joutumista olosuhteisiin, jotka muistuttavat koetusta tapahtumasta, eikä tällaista välttämistä ollut ennen traumaattista tapahtumaa.
- c. Vähintään yksi seuraavista kohdan B. lisäksi
- i. kykenemättömyys muistaa osittain tai kokonaan joitain keskeisiä asioita traumaattisesta tapahtumasta
 - ii. jatkuvat psyykkiset ylivireyden oireet; vähintään kaksi seuraavista:
 1. unettomuus
 2. ärtymys ja vihanpuuskat
 3. keskittymisvaikeudet
 4. lisääntynyt valppaus ja varuillaan oleminen
 5. liiallinen säpsähtely
- C. Häiriö täyttää kriteerit B, C ja D kuuden kuukauden sisällä traumaattisesta tapahtumasta tai sellaisen ajanjakson päättymisestä. Joissain yhteyksissä myös pitemmän ajan kuluttua ilmenneet oireet voidaan katsoa kuuluvaksi tähän häiriöön.

5.3. Seksuaalisen hyväksikäytön mahdolliset pitkäaikaisvaikutukset

- traumaperäinen stressireaktio
- ajautuminen vahingollisiin, hyväksikäyttäviin ihmissuhteisiin
- huume- ja alkoholiriippuvuus
- kun tapahtumaan tulee etäisyyttä ja omat elämäkokemukset nostavat tapahtumat ajatuksiin esimerkiksi omien lasten tai lastenlasten kasvun myötä, seuraa voimakas ahdistus, jolloin muistot ja tunteet nousevat pintaan. Tämä voi johtaa ihmissuhteiden katkaisemiseen, vakavaan oireiluun tai terapian tarpeeseen.

- masennusta, työkyvyttömyyttä, lääkityksiä, pitkiä sairauslomia.
- tunnekylmyyttä
- seksuaalisuuden alueen monimuotoiset ongelmat
- oma pedofiilinen kehityssuunta

Sitä, millaisia vaikutuksia kullekin yksilölle mistäkin teosta on ollut, on mahdoton ennustaa. Trauman syvyys on niin monien muuttujien summa. Joskus yksikin pieni lyhytkestoinen tapahtuma voi murtaa koko persoonallisuuden ja aiheuttaa lähtemättömän vaurion psyykkiseen toimintakykyyn. Joku toinen selviytyy rankoistakin tilanteista myöhemmän tuen ja hoitojen avulla.

5.4. Fyysiset vaikutukset

Tämä lausunto ei koske hyväksikäytön uhrin fyysisiä traumoja, kipua ja/tai sairautta. Erikseen on arvioitava lapsen/nuoren kokemana kipua ja särkyä ja mitä tartuntoja hän on saanut, mitä seksitaudin sairastaminen tarkoittaa hänen lisääntymiskyvyllään, onko hyväksikäytöstä alkanut esim. raskaus tai ovatko lapsen/nuoren kudokset saaneet pysyviä muita vaurioita jne.

Tekijä usein toimii taitavasti, päämäärätietoisesti ja harkiten tämän ikäisten lasten/nuorten psyykkisen kapasiteetin, tiedon, ja tarpeet tuntien ja niihin vahingollisella ja traumaattisella tavalla vastaten. Hän usein käyttää hyväkseen nuorten tarvetta osoittaa uskallusta, itsenäistymistä ja rohkeutta itselleen ja toisilleen ja hakea tietoa ja hyväksyntää perheen ulkopuolisilta aikuisilta. Hän usein luo asuntoonsa/toimipaikkaansa lapsi/nuoriso ystävällisyyttä teeskentelevän ilmapiirin tarjoamalla lapsille/nuorille työtä, alkoholia, halpaa tupakkaa, tietokoneen, pornovideoita, lahjoja ja lahjuksia. Samalla hän usein luo pelon ilmapiirin ja väkivallan uhkan, joilla hän voi sitoa lapsia/nuoria piiriinsä ja vaikenemaan tapahtumista.

6. Yhteenveto ja johtopäätökset

(Osittain yhteenvetoa ja johtopäätöksiä on jo esitetty kohtien 1-10 lopussa)

Tapaamme myös HYKS:n Lasten ja Nuorten Sairaalan nuorisovastaanoton seksuaaliterveysvastaanotolla 20-25 murrosikäistä kuukaudessa. Heistä noin 5-7 on kokenut seksuaalista hyväksikäyttöä tai väkivaltaa. Arvioimme, että 9/10 heistä kokee traumaperäisen stressireaktion diagnostiset kriteerit täyttäviä oireita puolen vuoden sisällä tapahtumasta ja 5/10 edelleen vuoden kuluttua. Lapsi/nuori ei aina tiedosta oireiden yhteyttä traumaan, jota hän yrittää unohtaa ja torjua mielestään. Arviolta 1-3/10 oireilee pitkään, vuosia, toimintakyvyn laskuna, koulunkäynnin romahtamisella, heillä on psykiatrisia hoitajaksoja, itsemurhayrityksiä, viiltelyä, päihdeongelmia.

Traumaterapian tarpeen arvioinnissa tulisi huolellisesti ottaa huomioon uhrin nyt kokemat oireet, arvioida koetun fyysisen, psyykkisen ja seksuaalisen trauman laajuus ja sen pohjalta arvioida kuinka pitkän ja intensiivisen terapian tarpeessa hän on. Arvioimme, että terapiatarve hyväksikäyttötilanteessa, jossa lapsi/nuori on ollut alaikäinen, mutta kuitenkin murrosiässä, vieraan, manipulatiivisen, ammattirooliaan hyväksikäyttötilanteessa vallan käytön lisänä käyttäen, vailla mahdollisuutta saada turvaa luotetuilta aikuisilta, on ½ – 3vuoden ajan käyntejä 1-2 viikon välein.

Yllä olevan todistamme kunniamme ja omantuntonne kautta
Helsingissä 5.3.2006

Lastenpsykiatri Raisa Cacciatore
Väestöliiton Seksuaaliterveysklinikan asiantuntijalääkäri

Dosentti Dan Apter
Naistentautien ja synnytysten erikoislääkäri
Väestöliiton Seksuaaliterveysklinikan ylilääkäri

Lastenlääkäri Annasiina Kotiranta-Ainamo
Nuorten Avoimien Ovien lääkäri
Väestöliiton Seksuaaliterveysklinikka

Sairaanhoitaja, seksuaaliterapeutti erityistaso (NACS) Kirsi Porras
Projektikoordinaattori
NUSKA (Nuorten seksuaalinen kaltoinkohtelu)
Väestöliiton Seksuaaliterveysklinikka

Naistentautien ja synnytysten erikoislääkäri, pari- ja seksuaaliterapeutti Pirkko Brusila
Väestöliiton Seksuaaliterveysklinikan asiantuntijalääkäri
NUSKA (Nuorten seksuaalinen kaltoinkohtelu)

LÄHTEET:

- 1) Aalberg ja Siimes: Lapsesta aikuiseksi, Nemo 1999
Cacciatore ja Hervonen: Seksuaalisuus elämänkaareissa
Duodecim 2003;119:209-16, Kosunen: Murrosikäkehityksestä
- 1b) Aalberg ja Siimes: Lapsesta aikuiseksi, Nemo 1999
- 2) Daniel Siegel: The Developing Mind: Toward a Neurobiology of Interpersonal Experience, Guilford Press (NY) 1999
- 3) Lapsuuden traumaperäinen stressireaktio ja kognitiivisbehavioraalinen terapia, K Kumpulainen, Suomen Lääkärilehden katsausartikkeli 15-16/2004 1653-1658
- 4) Pine DS, Cohen JA: Trauma in children and adolescents: Risk and treatment of psychiatric sequelae. Biol Psychiatry 2002;109:519-531
- 5) Yehunda R: Post-traumatic stress disorder. N Engl J Med 2002;346:1081-14
- 6) Yule W, Bolton D et al: The long-term psychological effects of a disaster experienced in adolescence: The incidence and course of PTSD. J Child Psychol Psychiatr 2000;41,503-511
- 7) Pine DS, Cohen JA: Trauma in children and adolescents: Risk and treatment of psychiatric sequelae. Biol Psychiatry 2002;109:519-531
- 8) Delaney-Bakck V, Covington C et al: Violence exposure, trauma, and IQ and/or reading deficits among urban children. Arch Pediatr Adolesc Med 2002;156:280-285
- 9) Stina Jeffner 1998/Taina Repo, Tukinainen

This document was created with Win2PDF available at <http://www.win2pdf.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.
This page will not be added after purchasing Win2PDF.